

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2023 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

Przewodniczący sędzia Marcin Miczke

po rozpoznaniu 29 marca 2023 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. C.

przy uczestnictwie (...) spółki z o. o. w P.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu

z 26 października 2017 r.

sygn. akt I Ns 627/15

postanawia:

I. zamknąć rozprawę,

II. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt 1. i 2. w ten sposób, że wniosek o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem oddalić i w pkt 4. w ten sposób, że kosztami postępowania obciążyć wnioskodawcę, pozostawiając szczegółowe ich rozliczenie referendarzowi sądowemu,

III. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania 280 zł tytułem zwrotu kosztów za postępowanie apelacyjne.

Marcin Miczke

UZASADNIENIE

J. C. wniósł o ustanowienie na rzecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością służebności przesyłu obciążającej nieruchomość wnioskodawcy stanowiącą działki nr (...), dla których jest prowadzona księga wieczysta nr (...), której treścią jest znoszenie istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad powierzchnią tej nieruchomości urządzeń przesyłowych obejmujących napowietrzną linię wysokiego napięcia wchodzącą w skład przedsiębiorstwa uczestnika oraz prawa korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów modernizacji urządzeń przesyłowych wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren odpowiednim sprzętem, o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności kwoty 281.733,00 zł, a także zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na wniosek (...) Sp. z o.o. wniosła o jego oddalenie i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów postępowania według norm przepisanych. W przypadku ewentualnego ustalenia służebności przesyłu uczestnik wniósł o ustanowienie jej dla uczestnika i jego następców prawnych, a polegającej na istnieniu urządzeń przesyłowych, linii napowietrznych, kabla elektroenergetycznego, umożliwiających w szczególności władanie,

używanie, korzystanie i pobieranie pożytków z urządzeń elektroenergetycznych oraz korzystanie z nich, jak również na prawie swobodnego dostępu do tych urządzeń pracowników służb eksploatacyjnych w celu usuwania drobnych awarii, wykonywania bieżących prac eksploatacyjnych i konserwacyjnych oraz wprowadzania i wyprowadzania nowych obwodów energetycznych z urządzeń już istniejących, w tym przyłączania do sieci energetycznej nowych podmiotów z istniejącej infrastruktury przesyłowej. Uczestnik zakwestionował wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności. Podniósł przede wszystkim zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu ewentualnie służebności przesyłu.

Wnioskodawca zanegował twierdzenia o nabyciu służebności przez zasiedzenie przez uczestnika albo jego następców prawnych.

Postanowieniem z 26.10.2017 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu w pkt 1. ustanowił na rzecz przedsiębiorcy (...) spółki z o. o. w P. na stanowiącej własność wnioskodawcy J. C. nieruchomości położonej w P. przy T. (...) obręb P. arkusz mapy (...) działki (...), dla której Sąd Rejonowy w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...) służebność przesyłu, której przebieg oznaczony jest przez biegłego geodetę Ł. F. na mapie k.182 akt, stanowiącej integralną część postanowienia, a której treścią jest istnienie urządzeń przesyłowych, linii napowietrznych, kabla elektroenergetycznego, władanie, używanie, korzystanie i pobieranie pożytków z ww. urządzeń elektroenergetycznych oraz korzystanie z nich, jak również prawo swobodnego dostępu do tych urządzeń pracowników służb eksploatacyjnych w celu usuwania awarii, wykonywania bieżących prac eksploatacyjnych i konserwacyjnych oraz wprowadzania i wyprowadzania nowych obwodów energetycznych z urządzeń już istniejących, w tym przyłączania do sieci energetycznej nowych podmiotów z już istniejącej infrastruktury przesyłowej, w pkt 2. zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawcy 277.582 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia, w pkt 3. oddalił żądanie zasądzenia wynagrodzenia w pozostałym zakresie i w pkt 4. kosztami postępowania obciążył w połowie wnioskodawcę, a w połowie uczestnika, szczegółowe ich rozliczenie pozostawiając referendarzowi sądowemu.

Sąd Rejonowy ustalił, że nad nieruchomością wnioskodawcy składającą się z działek nr (...) Kw (...) przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia WN 110 kV 110 kV (...) S. - (...) P.. Na nieruchomości nie ma słupów elektroenergetycznych. 24.01.1977 r. dokonano odbioru technicznego linii, oceniono jako nadającą się do eksploatacji z poleceniem usunięcia braków i niedoróbek. Nie zostały one usunięte w wyznaczonym terminie. Wnioskodawca kupił nieruchomość w 2014 roku, linia na niej istniała. Nieruchomość zlokalizowana jest w rejonie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej na obrzeżach osiedla. Nieruchomość wnioskodawcy ma powierzchnię 724m² i zabudowana jest budynkiem mieszkalnym jednorodzinny w zabudowie wolnostojącej o powierzchni 274,55² oraz budynkiem gospodarczym o powierzchni 143,50m². Uczestnik w 2015 r. odmówił żądaniu wnioskodawcy ustanowienia służebności przesyłu.

Sąd Rejonowy na podstawie opinii biegłego geodety Ł. F. oraz biegłego z dziedziny elektroenergetyki Z. M. ustalił treść służebności przesyłu opisaną w postanowieniu. Wynagrodzenie za służebność w wysokości 277.582 zł ustalił w oparciu o opinię biegłego rzeczoznawcy majątkowego B. H.. Sąd Rejonowy ocenił, że zarzut uczestnika, że zasiedział służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu albo służebność przesyłu nie jest zasadny. Stwierdził, że uczestnik nie wykazał, aby on bądź jego poprzednicy prawni korzystali z trwałego i widocznego urządzenia przesyłowego stanowiącego własność przedsiębiorcy energetycznego. Nie zostały zatem spełnione przesłanki zasiedzenia z art.292 w zw. z art.172 k.c. bądź art.305⁴ k.c. w zw. z art.172 k.c. Natomiast ustanowienie służebności przesyłu uzasadnione jest art.305¹ i 305² § 2 k.c.

Apelację wywiódł uczestnik postępowania. Zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie: 1. art.172, 176 i 352 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że uczestnik nie nabył służebności gruntowej o treści służebności przesyłu albo służebności przesyłu,

2. art.233 § 1 230, 231, 217 i 227 w zw. z art.13 § 2 k.p.c. przez dokonanie błędnej oceny dowodów odnoszącej się do wykazania nabycia przez uczestnika służebności przez zasiedzenie (wejścia w posiadanie spornej

nieruchomości, przesyłu prądu, okresu posiadania prowadzącego do zasiedzenia, dobrej wiary, następstwa prawnego po poprzednikach uczestnika)

3. art.233 § 1, 227, 230 i 231 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz przekroczenie zasad oceny dowodów w zakresie ustalenia wysokości wynagrodzenia za służebność przesyłu, które zostało zawyżone,

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia przez błędne uznanie, że linia elektroenergetyczna nad nieruchomością wnioskodawcy nie była czynna na dzień 31.12.1977 r.

Uczestnik wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wniosku, ewentualnie obniżenie wysokości zasądanego wynagrodzenia oraz obciążenie wnioskodawcy kosztami postępowania za I i II instancję, ewentualnie wniósł o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wnioskodawca w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od uczestnika kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona z przyczyny, która zaistniała w toku postępowania w II instancji.

Ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego Sąd Okręgowy podzielił i przyjął za własne (art.382 w zw. z art.13 § 2 k.c.), za wyjątkiem faktów odnoszących do daty posadowienia linii elektroenergetycznej i korzystania z niej przez uczestnika bądź jego następców prawnych. Dokonywanie przez Sąd II instancji ustaleń faktycznych w tym zakresie było niedopuszczalne z uwagi na treść art.366 w zw. z art.13 § 2 k.p.c. Z kolei ustalenia co do wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności nie były istotne dla rozstrzygnięcia wobec stwierdzenia zasiedzenia służebności przesyłu w sprawie VII Ns 145/18. Sąd Okręgowy nie podziela zastosowania przez Sąd Rejonowy prawa materialnego - art.305² § 2 k.c. w zw. z art.305¹ k.c.

Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie do czasu zakończenia postępowania w sprawie VII Ns 145/18 Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu (II Ca 1140/21 Sądu Okręgowego w Poznaniu). Postępowanie dotyczyło wniosku (...) spółki z o.o. o ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości przy T. (...) w P. w związku z biegnącą przez nieruchomość linią wysokiego napięcia. Uczestnikiem postępowania był J. C.. Postanowieniem z 30.04.2021 r. Sąd Rejonowy stwierdził w pkt 1., że wnioskodawca (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. nabył - na stanowiącej własność uczestnika postępowania J. C. nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), obręb P., arkusz mapy (...), dz. nr (...) dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy (...)w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) - przez zasiedzenie z dniem 31 grudnia 2014r. służebność przesyłu polegającą na istnieniu urządzeń przesyłowych w postaci fragmentu linii wysokiego napięcia WN 110 kV relacji (...) S. - (...) P., której przebieg oznaczony jest przez biegłego geodetę Ł. F. w pisemnej opinii z dnia 14.02.2017r. - na mapie ewidencyjnej znajdującej się na k. 182 akt I Ns 627/15 tut. Sądu, czyniąc ją integralną częścią niniejszego postanowienia, a której treścią jest istnienie opisanych urządzeń przesyłowych, władanie, używanie, korzystanie i pobieranie pożytków z tych urządzeń elektroenergetycznych, jak również prawo swobodnego dostępu do tych urządzeń pracowników służb eksploatacyjnych w celu usuwania awarii, wykonywania bieżących prac eksploatacyjnych i konserwacyjnych oraz wprowadzania i wyprowadzania nowych obwodów energetycznych z urządzeń już istniejących, w tym przyłączania do sieci energetycznej nowych podmiotów z już istniejącej infrastruktury przesyłowej; w pkt 2. kosztami sądowymi obciążył strony po połowie, pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia. Postanowieniem z 11.02.2022r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił apelację uczestnika J. C. od wymienionego postanowienia. (postanowienie z uzasadnieniem w sprawie VII Ns 145/18 i postanowienie w sprawie II Ca 1140/21)

W piśmie z 28.03.2022 r. uczestnik postępowania wniósł o oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu z uwagi na stwierdzenie nabycia służebności przez zasiedzenie stwierdzone w sprawie VII Ns 145/18.

Wnioskodawca J. C. nie ustosunkował się do tego pisma ani też nie wyraził stanowiska po uprawomocnieniu się postanowienia w sprawie VII Ns 145/18, mimo skierowanego do niego zobowiązania.

Postanowieniem z 30.04.2021 r. w sprawie VII Ns 145/18 Sąd Rejonowy stwierdził zasiedzenie służebności przesyłu na nieruchomości J. C. stanowiącej działki (...) Kw (...) w rozmiarze i treści tożsamej z treścią służebności, o ustanowienie której wnosił J. C. w niniejszej sprawie. Podstawą opisu służebności w obu sprawach – niniejszej i VII Ns 145/18 była opinia biegłego Ł. F. wydana w sprawie niniejszej. Zasiedzenie służebności skutkuje wnioskiem o posiadaniu tytułu prawnego uczestnika do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy w postaci właśnie służebności przesyłu. Zatem właścicielowi nieruchomości nie przysługuje roszczenie z art.305² § 2 k.c. w zw. z art.305¹ k.c. o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem. Roszczenie może być bowiem dochodzone jedynie wtedy, gdy służebność nie została dotąd ustanowiona albo nabyta przez zasiedzenie bądź gdy przedsiębiorstwo przesyłowe dysponuje innym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości. Ocena dokonana przez Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie, że służebności przesyłu nie została nabyta przez uczestnika przez zasiedzenie, nie ma ostatecznie znaczenia. Postanowienie wydane w sprawie VII 145/18 korzysta w powagi rzeczy osądzonej w granicach art.366 w zw. z art.13 § 2 k.p.c. Do określenia przedmiotowych granic powagi rzeczy osądzonej konieczne jest stwierdzenie tożsamości obu roszczeń, tj. porównanie nie tylko zgłoszonych żądań, lecz i podstaw faktycznych obu spraw. (odnośnie powagi rzeczy osądzonej w postępowaniu nieprocesowym o zasiedzenie postanowienie SN z 25.5.2012 r., I CSK 475/11, OSNC 2013, Nr 2, poz. 25) Postanowienie w sprawie VII Na 145/22 zapadło między tymi samymi uczestnikami, co w sprawie niniejszej i dotyczyło tej samej służebności przesyłu jako podstawy faktycznej żądania i stwierdzenia zasiedzenia. Wiąże więc Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie.

Apelacja okazała się zatem uzasadniona, bowiem zarzut zasiedzenia służebności przesyłu został udowodniony treścią prawomocnego postanowienia w sprawie VII Ns 145/18. Zaskarżone postanowienie podlegało zmianie, a wniosek o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem oddaleniu na podstawie art.386 § 1 w zw. z art.13 § 2 k.p.c. Z uwagi na sprzeczność interesów koszty postępowania w I instancji ponosi wnioskodawca na podstawie art.520 § 2 k.p.c.

Kosztami postępowania apelacyjnego Sąd obciążył wnioskodawcę na podstawie art.520 § 2 w zw. z art.391 § 1 k.p.c. wobec sprzeczności interesów i tego, że zrealizowany został interes uczestnika. Na koszty te składa się opłata od apelacji w kwocie 40 zł (na podstawie art.23 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w brzmieniu z daty wniesienia apelacji) i wynagrodzenie radcy prawnego uczestnika w kwocie 240 zł na podstawie § 5 pkt 3) w zw. z § 10 ust.1 pkt 1) rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) tj. z dnia 3 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265)

Marcin Miczke